

עלון האגודה

עובדיה בן שלום ד"ר
ד"ר יגאל בן שלום
מייסד האגודה

האגודה לטיפוח חברה ותרבות, מורשת יהודי תימן מיסודו של עובדיה בן-שלום

חברים המבקשים לקבל את העלון בדואר על מנת להפיץ את העלון במקום מגוריהם יכולים לפנות אלינו בטלפון או בדוא"ל

דבר יו"ר האגודה

ד"ר יגאל בן שלום

מי נשקני נשיקות אהבה בנוה חדר מלך גבולי נסבה...
...נחת בסוד תורה ומצות, קנתה שלמות וגם שם טוב"

אנו מקווים שחזון המשורר על האהבה בין כנסת ישראל לקב"ה יתגשם גם באהבה בין אדם לחברו, ובין קהילה לקהילה. סביב דמותו ויצירתו של ר' שלום שבזי נאספים זמרים המייצגים את כלל עם ישראל. עובדה זו מעידה על גדולתו של המשורר ויכולתו לאחד בשיריו את העם היושב בציון.

יזמה נוספת של האגודה לטיפוח חברה ותרבות בשיתוף מכון בן צבי לחקר קהילות ישראל במזרח בראשות פרופ' עפרה תירוש-בקר בחודש סיון-כנס בינלאומי באוניברסיטה של אמסטרדם בהולנד- "מספרד ועד תימן" מחשבת הרמב"ם ותפוצתה בקהילות ישראל. הכנס יתקיים לקראת סוף חודש סיון ותחילת חודש תמוז. בין הנושאים שיידונו בכנס: הרמב"ם היהודי תימן, מורה נבוכים בתרגום להולנדית, מורשת הרמב"ם, מגמות בחקר הרמב"ם בעשורים האחרונים ונושאים נוספים. בכנס ישתתפו מרצים מאוניברסיטת אמסטרדם בהולנד, מיינץ בגרמניה, בר אילן, חיפה ומהאקדמיה ללשון העברית. המשתתפים מגיעים מישראל במסגרת משלחת שהאגודה מארגנת ומהולנד וכן משתתפים מרחבי הולנד. הכנס יהיה בנוכחות שגריר ישראל בהולנד השגריר אביב שיר-און..

חודש סיון מביא בכנפיו האביביות את חג השבועות, חג מתן תורה. האגודה לטיפוח חברה ותרבות ממשיכה במסורת של התכנסות לימי עיון, לימוד, קריאת עשרת הדברות ומגילת רות במעמד מרגש מלא הוד וקדושה. השנה בחרנו בהרי הגליל במלון "גולדן קראון", שם נתכנס לשבת "נשא" וחג השבועות. לאחר חג השבועות, ביום שלישי ח' בסיון תשע"ט, 11 ביוני 2019 תקיים האגודה אירוע מיוחד במסגרת פסטיבל ישראל. לאחר יום ירושלים, בו נציין את שחרור העיר נקיים את הפסוק בתהלים "הי שלום בחילך שלוה בארמנותיך". שלום הוא רבי שלום שבזי אשר השנה מציינים אנו 400 שנה להולדתו. ביוזמת האגודה לטיפוח חברה ותרבות, בשיתוף מכון בן צבי לחקר קהילות ישראל במזרח נקיים מופע תרבות למרגלות חומות ירושלים, במגדל דוד. המופע "דלתי מרום" מביא לקדמת הבמה של המוסיקה הישראלית את שירי רבי שלום שבזי בפיהם של מיטב האמנים והזמרים בישראל. את השירים "אם ננעלו" "מי נשקני" "ריח הדס עלה" ו15 שירים נוספים פרי עטו של המשורר הדגול ישירו האמנים ברי שחרוף, ציון גולן, מירי מסיקה, סגיב כהן, לירון עמרם, שי צברי, שירן אברהם, אסתר ראדא ועידן עמדי. בהופעה זו בפני כ 700 איש נביא לידי ביטוי את אחדות עם ישראל בימי אחדות ירושלים. כנסת ישראל שואלת מפיו של המשורר

האגודה לטיפוח חברה ותרבות מזמינה את חבריה

ימי עיון ותרבות

מלון קראון פלאזה ים המלח

הרצאות מרתקות
מפי מומחים ואנשי אקדמיה
בנושאי הגות, הסטוריה
ומורשת תימן

14-17.7.2019 | ראשון - רביעי

י"א - י"ד בתמוז תשע"ט

אהרון ירימי ★ אמיר שוהר ★ ראם כהן ★ אביעד יחיא ★ ציון גולן ★ ברכה כהן ★ משה ענקי

מחיר לזוג 2,600 ₪ חצי פנסיון לא כולל הסעה

שלמה תם: הגברה | קלידן: עידו כהן

לפרטים והרשמה: יפה לוי 09-8331325, 054-3516699 אהובה 050-2399543, מירב קעטבי 050-8780060
וכן אצל המעילים: ציון אחרק 052-5550120, אתי דעוס נגר 053-2775008, שלמה עוזרי 050-5957572, שאול ליבי 050-7672906,
משה חריד 050-8515617, שמעון לוי 050-6704448, צביה כוכבי 052-5948334, צביה ציוני 054-4554751,
שלמה מקבילי 050-5262298, נחום גריידי 050-7701196, נעמי עטיה 052-5301993, צימורה חביב 053-3772263

דבר העורך

המידות שבמסכת אבות עותיאל מנצור

• מדוע נקרא שמה מסכת אבות?

הרב עובדיה יוסף בפירושו ענף עץ אבות על מסכת אבות הביא טעם, וז"ל: "הואיל וכולה מוסרים ותוכחות לאדם כאב המייסר את בנו ומוליכו בדרך ישרה". בנוסף, הרב פנחס קהתי בהקדמה למסכת אבות הביא טעם אחר וסברתו שהדברים המובאים במסכת זו הם אבות ועיקרים לכל חכמה ומצווה ומורי דרך לכל מעלה ומידה.

• למה נוהגים ללמוד את מסכת אבות בשבתות שאחרי פסח?

ניתן לומר שהטעם שנוהגים לקורא מסכת אבות בשבתות שבין פסח לעצרת... לפי שבעצרת, הוא חג השבועות, ניתנה לנו התורה, ונאמר "ראשית חכמה יראת ה'". אם כן קוראים במסכת אבות על מנת לדעת לרדוף אחר כל מידה טובה, ויהי לבו מוכן לקבלת התורה בלב שלם ולהתנהג בה כדת וכשורה. סיבה נוספת, בזמן הזה, זה הזמן של הקיץ, הזמן של התאוות. אנשים מתחילים לצאת לטבע, לטייל - "לראות עולם", ולפעמים אולי קצת "יותר מדי" עולם... ולכן תיקנו לנו ללמוד מסכת זו, שהיא מלאה תוכחות ומוסרים להגביר יצר הטוב על יצר הרע. עוד סיבה אנו נמצאים בזמן של ספירת העומר שבו מתו תלמידיו של ר' עקיבא - נהרגו במגיפה בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה, וכדי לתקן חטא זה - שהוא בין אדם לחברו, אנו לומדים מסכת אבות שהיא כולה מוסר ובין אדם לחברו.

נאחל לכל הקוראים חודש של לימוד מעשיר ומכנים במקביל לעבודה על המידות! חודש טוב!

בשבתות האחרונות קהילות רבות בישראל קוראים את מסכת אבות. מסכת אבות היא מסכת שיש בה מסרים ודרכי חינוך כדי להוליך את האדם בצורה ישרה ובריאה. וכבר כתב על כך הרמב"ם בהקדמה לשמונה פרקים: "וכבר אמרו, עליהם השלום: "האי מאן דבעי למהוי חסידא - לקיים מילי דאבות". ואין אצלנו מעלה למעלה מן החסידות אלא ה**נבואה**, והיא המביאה אליה, כמו שאמרו: "חסידות מביאה לידי רוח הקודש".

הנה התבאר מדבריהם, **ההמעשה במוסרי זאת המסכתא מביא אל הנבואה**, מפני שהיא כוללת חלק גדול ממעלות המידות.

במאמר זה ארצה להביא נקודות והקדמה על עניינה של מסכת אבות.

• מקומה של מסכת אבות במשנה

רבי יהודה הנשיא סידר את מסכת אבות בסדר נזיקין. לפניו מובאות מסכתות הקשורות לענייני המשפט והדיינים: סנהדרין, מכות, שבועות, עדויות, עבודה זרה. מה הקשר בין מסכת אבות לדיינים? תשובה לשאלה זו אנו מוצאים בהקדמה של רבנו הרמב"ם למשנה: **"... שהוא רוצה לזכור במסכת זו מוסר כל חכם מן החכמים ע"ה, כדי שנלמד מהם המידות הטובות**, ואין אדם צריך לזה הדבר כמו הדיינים, שעמי הארץ כשלא יהיו בעלי מוסר, אין ההיזק לכל ההמון, אלא לבעליו בלבד". אם כן לדיינים או לבעלי משרה יש השפעה גדולה על הציבור ולכן עליהם להזהר ביותר. על כן באה מסכת אבות בסדר נזיקין.

ההיה בלעם נביא?

הרב ד"ר חננאל סרי

שאלה זו עולה בדרך כלל בקרב לומדי משנתו של הרמב"ם, שכן בכל כתביו טרח להדגיש את גודל ההישג שיש למי שזכה לקבל נבואה. מדובר במעמד נשגב כל כך שעל מנת להשיגו צריך האדם קודם כל להיות בעל כישורים מולדים, הן בתחום השכלי והן בתחום הפעלת הדמיון. לכישורים אלו יש להוסיף אימון ותרגול שמביאים את כשרונותיו לכדי תיפקוד יעיל, ולבסוף נדרשת עבודה מדוקדקת לאיזונם של מידות הנפש על מנת שלא יטרד האדם בעניני העולם הגשמי ויוכל להפנות את כל עוצמת הגותו כלפי הנושא הנשגב ביותר – השגת הקב"ה.

מול כל אלו עולה דמותו של בלעם הרשע כפי שהיא מתוארת בתורה, וכפי שהאירו אותה חז"ל בניתוחם החד לאירועים המתרחשים בפרשת בלק. בלעם מתואר כאדם שמוכן לגרום רעה לעם שלא עשה לו כל רע, אדם שהממון והכבוד מהווים גורם רב משקל בניהול חייו (במדבר כב, כד, יא-יג), ואפילו כבוד המשפחה ויחסי האישות אינם נחשבים בעיניו ליותר מאשר עוד גורם היכול לקדם אותו לקראת מטרתו האישיות (שם לא, טז-יז). היתכן שאדם כזה יצליח לפנות את עצמו מכל יצריו השפלים ששולטים בו כדי לקבל את דבר ה' במשנת הרמב"ם אין נביא זוכה לנבואה בצורה ניסית, אלא עליו לעמול בהתמדה עד שיהא ראוי לה ואז אם לא יתנבא יהא זה נס (מו"נ בלב), אולם בלעם בוודאי אינו נראה כמי שעשוי להיות אי פעם נביא.

הרושם הראשוני העולה מפסוקי התורה הוא שאכן בלעם היה נביא, אולם בחינה זהירה

יותר מגלה שרושם זה איננו אמיתי בהכרח. התרשמותנו הראשונית בנויה על דברי בלעם המתפאר בהיותו "שומע אמרי אל", יודע דעת עליון" (במדבר כד, טז), וכדומה. אולם מול דבריו אלו עומד התואר שניתן לו בספר יהושע כקוסם (יג, כב). כך גם בחינת תיאורי דבר ה' המגיע אליו דומים לתיאורים המופיעים אצל אבימלך ולבן (ראה מו"נ ב, מא, שהניסוח: "ויבא אל... לילה...") אינו נבואה אלא הערה מאת ה' לאותו אדם דרך חלום, ויכול הוא להיות גם רשע, ולא את תיאורי התנבאותם של האבות או שאר נביאי ישראל (ובנוגע לראיית מלאך ראה במו"נ ב, מב בסוף הפרק).

בדברי חז"ל מצאנו לכאורה שנבואת בלעם היתה באמת חריג שבא למנוע פתחון פה של אומות העולם על יחסו של הקב"ה אליהם (ספרי, דברים לד, ט), אולם האם אכן כל חכמי ישראל קבלו את התפארותו של בלעם כאמת לאמיתה? כמו כן יתכן שכל כוונתם היתה לומר שהיתה לו יכולת ביטוי מילולית יוצאת דופן (כך עולה גם מכתובת שנמצאה בעמק הירדן בשנת תשכ"ז, בתל דיר-עלא) והמילה "נביא" מתיחסת רק ליכולת זו ולא מעבר לה (ראה מו"נ ב, סוף לב, וכך גם בפרק מה בדברו על המעלה השניה במעלות הנבואה, שהיא עדיין רק דרגה לקראת הנבואה ומי שהגיע לה אינו נביא, הרמב"ם מתאר כמצב שבו מרגיש האדם כאילו כוח חיצוני מדובב לומר דברי חכמה או עצות בתחומי הרוח. ואז הוא מוסיף ואומר: "ידע כי גם בלעם מן הסוג הזה היה בזמן כשרונותו...").

בספרו ההלכתי, משנה תורה, מזכיר הרמב"ם את "פרשת בלעם" (הל' מלכים ומלחמותיהם יא, א), ובהמשך הוא כתב "ושם ניבא בשני המשיחים...", אולם כפי שציין שם מו"ר הרב קאפח זצ"ל, אין דבריו שם מחייבים לומר שהכיר בבלעם כנביא, אלא

מסתבר יותר שהכוונה לנבואת משה שתיארה את מעשה בלעם.

במורה הנבוכים ניתן למצוא התיחסויות הרומזות לסוגיה זו בכמה מקומות. יש מפרשים שהבינו מדברי הרמב"ם (ב, לב, הערה 29) שכל דיבור האתון היה רק במראה הנבואה (בניגוד לדעה שנשמעה בימי הגאונים שהקב"ה עשה נס והאתון אכן דיברה וראתה מלאך). כך נראים הדברים גם מדברי הרמב"ם בפרק מב לפיהם ראיית מלאך הינה דרך המחשה של הנבואה, והיא באה לתאר בדרך סימלית-ציורית אירועים מופשטים שמתרחשים (לדוגמה, מידות רעות כחנופה וגאווה יכולות להופיע במראה הנבואה בדמותן של שתי נשים). לכן איזכור של מלאך בפסוקים מגלה לנו בדרך כלל שאותו אירוע אינו מתואר כפי שאירע בפועל אלא כפי שניתן לדבר עליו בשפה סימלית. מכאן נוכל להבין שדברי האתון בדרך היו רק במראה הנבואה, ומעולם לא קיבלה אתון את היכולת האנושית לדבר. ראיית האתון את מלאך ה' (=עושה שליחותו של ה') משמעה שקלטה בדמיונה את הסכנה המרחפת עליהם (ראה מו"נ ב, ה, הערה 55), ולכן ניתן גם לומר שתנועות אתון בלעם הוכתבו ע"י מלאך (שם, הערה 20). הנראה לפי דרך זו הוא שכוונתו הרעה של בלעם הביאה לידי כך שבדרכו אל בלק עמד שלוש פעמים בפני סכנות מוות. סכנות אלו לא היו גלויות לו אבל אתונו היא שהבחינה בהם בחושיה החייתיים, שפעמים רבות מחודדים יותר משלנו. בלעם שלא הרגיש במתרחש כעס שוב ושוב על אתונו שלמעשה הצילה אותו במעשיה, ורק כאשר הקב"ה אפשר לו להבחין במתרחש באמת הוא התחרט על שהכה אותה והרהר שוב בהחלטתו ללכת אל בלק. הכרעתו בסופו של דבר היתה להמשיך אבל עם הגבלה שקיבל על עצמו, שדבריו יקבלו את אישורו של הקב"ה (כנראה בדרך הנחש, ראה במדבר כד, א).

חכמי תימן

ר' יצחק בן אברהם בן יוסף ונה (מהרי"ו)

נולד בשנת 1575 בקירוב ונפטר כסביבות 1670. מקובל, רב ופוסק נחשב לאחד מגדולי רבני תימן במאה ה-17. התגורר בכפר "מעבר" דרומית לצנעא בדרך לדמאר. רבותיו היו ר' יוסף עראקי, ר' שלמה הכהן ("לחם שלמה") ור' סעדיה קורח. היה סופר סת"ם מומחה ועד היום נותרו הרבה מספריו. הוא פעל רבות להפצת תורת הקבלה בתימן על רקע פריחתה בא"י ובצפת. להלן חלק מחיבוריו: "רכב אלוקים" - חיבור קבלי בהשפעת האר"י, "פעמון זהב" - פירוש הלכתי על נוסח תימן בדרך הפרד"ס, פירוש על הלכות שחיטה ומאכלות אסורות לרמב"ם, פירוש הלכתי להגדה של פסח, פירוש על מסכת אבות, פירוש על מגילת אנטיוכוס, שנקראת בלשונו "מגילת בני חשמונאים", ספר קבלי "שער השמים" ותיקון "סדר השכמת הקריאה בלילה", וספר "מבשר טוב".

ימי עיון ותרבות בים המלח

ימי העיון יתקיימו בתאריכים י"א-י"ד בתמוז תשע"ט 17-14 ביולי 2019 במלון קראון פלווה, ים המלח.

«« ופנית אמונת אל ליה מצו לך
«« ופנית ככזאת אל ליה

עלות: 2,600 ₪ לזוג בחדר

לפרטים: משרד האגודה
09-8331325

מקור השם "זלאביא" והקשר לחג השבועות

מאת ד"ר משה גברא, המכון לחקר חכמי תימן

דודי רחמים גברא, שהפנה אותי למקור זה.

למדנו אף מדוגמה זו, כי יהודי תימן היו שמרנים לא רק במסורת המקרא ובמנהגי התפילה, אלא אף במאכלים, וכפי שפירטתי על מאכל החילבה, המוזכר בלשון המשנה "תלתן", ובמאמר שכתבתי (מחקרים בסידורי תימן, כרך א', עמודים 9-12) הראיתי, כי החילבה-התלתן, הינו אחד המאכלים הקדומים ביותר, אותו נהגו לאכול כל עם ישראל, והוא מוזכר בתלמוד, שיהושע בן נון התנה עשרה תנאים בכניסתם לארץ ישראל, מאות שנים לפני בית ראשון, ואחד התנאים הינו התלתן-החילבה. ואף כאן ניתן לראות את שמרנותם של יהודי תימן, המשמרים את השם של בצק המטוגן בשמן, "זלאביא", כפי שהיה נהוג במצרים בזמנו של הרמב"ם.

לעצם מקור המנהג לאכול "זלאביא" בתימן בחג השבועות, נראה, כי המנהג מבוסס על מדרשי חז"ל שהשמן נמשל לעם ישראל, כפי ששלמה המלך אומר בשיר השירים "לריח שמןך טובים שמן תורק שמך", וכפי שפירטתי במאמר "מדוע לא מוזכר נס פך השמן והדלקת הנרות ב"על הנסים" בחנוכה (וראה באריכות בספרי "העלייה הגדולה מתימן" עמודים 1045-1037). וידוע כי חז"ל השוו כל הזמן את עם ישראל והתורה לדברים שונים, כמו שדרש רבי אושעיה (תענית ז, א) שדברי תורה נמשלו למים, יין וחלב, ומכאן התפתח מנהג יהודי אשכנז לאכול מאכלי חלב בחג השבועות. מנהג אשכנז בחג השבועות להבליט את החלב, ואילו בתימן לא נהגו כן, אלא הקפידו לאכול בשר, שכן אין שמחה אלא בבשר וביין, ולכן, יתכן, וחיפשו

המשך בעמוד 9

כתבי היד מתימן

ד"ר יהודה עמיר

. בסידור זה יש תפילת י"ח בלשון הערבית, שרד ממנה מ"אתה חונן" עד "שים שלום".

ניכר בו שהוא סידור שאמי. בסעודות השבת יש בו הזמירות שחיבר האר"י ז"ל "אזמר בשבחין", "אסדר לסעודתא צפרא דשבתא", "בני היכלא דכסיפין". ניכרים בו חילופי חולם וצירי, למשל בברכת המזון הוא גורס ומנקד "הוא הוטיב לנו, הוא יוטיב לנו".

במדור השירים שבסוף התכלאל כלולים בעיקר שירים ספרדיים, בולט מאד חלקו של ר' יהודה הלוי הן בפיוטי הסליחות והן בשירי החול.

כמו כן יש בו עשרה שירים (ואולי אחד עשר) של **סעדיה בן אברהם בשירי**, ואפשר שהתכלאל הזה הוא מהעתקת ר' יחיאל בשירי, שהיה אחיו הצעיר של ר' סעדיה מחבר השירים, והחליט לכלול בו משירי אחיו (והשוה עם התכלאל שתיארו לטובי בגליון ס"ד של "אפיקים" מחודש אייר תשל"ז, עמ' 16, 18). אולם לדעת שגיב מחפוד ודר' אדם בן-נון המעתיק **אינו** ר' יחיאל בשירי.

בתכלאל זה אין כלום משיריהם של בני משתא-שבזי ולא מפיוטיהם. מאידך יש בו פיוט אחד לר' זכריה אלצ'אהרי "אליך אלי אשמיע קולי". במדור המרנות בולט חלקם של פייטני תימן, כגון סעיד בן מרחב, משה בן כתי, סעדיה בן עואץ ועוד.

ותופעה מעניינת, שלמיטב ידיעתי לא מצאנוה בשום כת"י: בנוסח פרשיות "שמע" שבטופס המזוזה האות "ח" של "אחרים" "השתחיותם" "וחרה" היא פעורת גג, כנראה כדי להפיג את חומרן. אנו יודעים שהספרדים נוהגים לקרוא פסוקים אלה בלחשיה, ואילו כאן אנו מוצאים דרך אחרת לעמעם את חומר המלים הנ"ל.

כתבי היד מתימן הם תעודות הזהות של יהודי תימן ועליהם תפארתם. רבים מהם חומשים למיניהם, וביניהם ספרי תאג' (כתר תורה) מפוארים, סידורי תפילה מתקופות שונות, מדרשים, הלכות שחיטה, קובצי שירה (זיואנים) ועוד. הם מספרים את סיפורה של יהדות תימן ומעידים על מסורותיה, מנהגיה, תורותיה ומקורות חייה. באחדים מהם מסורות מדרשיות ולשוניות שאינן במקורות שמיחוץ לתימן. מפאת חשיבותם הם נפוצו בכל קצות תבל, וכמעט שאין לך ספרייה מכובדת שאין בה כתבים מתימן.

להלן אביא לדוגמה תיאור כללי של תכלאל עתיק (סידור תפילה) בן 369 שנה. התכלאל מצוי באוסף של ר' שגיב מחפוד, בעל "נוסח תימן" שהוא חובב נלהב של כתבי תימן ורוכש בהתמדה כל מה שבהישג ידו. התכלאל נמסר לי לעיון ולתיעוד, והוא אחד מעשרות כתבי יד שקבלתי ממנו לעיון ולתיעוד.

לפי הקולופון תכלאל זה נעתק בואדי עאשר על יד ביר אלסד, בשנת אתתק"ס לשטרות, דהיינו בשנת ה'ת"ט ליצירה (1649 למנינים), דהיינו כששבזי היה כבן 30 שנה. התכלאל הזה הוא כאמור היום (תשע"ח) בן 369 שנה.

להלן נציין כמה מהגרסאות והעניינים שיש בו: בתפלת "ישתבח" הגרסה היא ה' העולמיים, בצירי, לעומת סידורים אחרים הגורסים ה', בפתח (ולא ניכנס לזיונים הארוכים הקשורים במלה זו). בהגדה של פסח יש בו "תרומה הבדילנו". כמו כן יש בו פירוש בערבית להגדה (פרסמו הרב י' קאפח, אגדתא דפסחא, ירושלים תשי"ט) ושני פיוטים שנהגו בימי קדם ונעלמו בימינו: "אשר גלה חכמה ליעקב" לשביעי שלפסח, ו"אשר נגלה למשה" לשמיני עצרת

ירושלים של זהב – על "גבולות הספרותיות" של נעמי שמר

משה אוסי

"ירושלים של זהב", שירה המפורסם של המשוררת והמלחינה נעמי שמר, קנה את עולמו בשעה אחת בפסטיבל הזמר לסיום חגיגות יום העצמאות תשכ"ז – 1967. הוא הפך להמנונם הטבעי של משחררי העיר העתיקה, והוא הפזמון העברי המוכר ביותר בעולם. גדולתה של המשוררת הייתה בכך שידעה לדלות ממכמני המקרא, התלמוד והמדרשים, השירה והסיפורת העברית לאורך הדורות ביטויים, אזכורים, פסוקים ורימוזים וארגה אותם לכדי השיר/הפיוט הנפלא הזה.

על חלק מ"הגניבות הספרותיות" אלה נעמוד כאן:

א. "ירושלים של זהב" – ביטוי זה שאול מסיפור אהבתם של ר' עקיבא ורחל; בימי עוניים היו ישינים במתבן, ובבוקר היה ר' עקיבא מלקט את התבן משערותיה של אשתו ואומר לה: "לוי היה לי הייתי קונה לך ירושלים של זהב". זה היה תכשיט או אולי כתר מזהב בדמות חומת ים, שהחתן היה מעניק לכלתו בליל חופתם, שהרי חתן וכלה בליל חופתם דומים למלך ולמלכה. נעמי הוסיפה את הצירוף "ירושלים של אור" כסמל לכיסופי גאולה שמימיים, כפי שהיא אף מסיימת באור: "אלפי שמשות זרחות".

ב. "לכל שיריך אני כנור" – ביטוי זה הוא פרי קולמוסו של ר' יהודה הלוי בפיוט המפורסם "ציון הלא תשאל". בסיום הבית הראשון הוא כותב: "לבכות ענותך אני תנים, ועת אכלם שיבת שבותך – אני כנור לשיריך" – בהיותו משבט לוי חלם ריה"ל להיות כינור בתזמורת של ביהמ"ק

בעת שיבת ציון. ואולי התכוונה נעמי לחבר בין "כינור דוד" וספר תהלים לבין פיוטו של ר' יהודה הלוי עם שירת ציון המתחדשת בעת שיבת ישראל לארצו – "שירת הכינור" כראי לשרשרת הדורות.

ג. "אם אשכחך ירושלים"... הפסוק המפורסם מתהלים קל"ז, המתאר את בני ישראל שגלו לבבל ואת אשר אירע להם "על נהרות בבל". הגולים סרבו לבקשת הבבלים לשיר משירי ציון על אדמת נכר (האגדה מספרת שהלויים קטעו את אצבעותיהם כדי שלא ייאלצו לנגן), והם נשבעים שלא לשכוח את ים-ים; הם מקבלים על עצמם קללה, שאם אשכחך יינטל הכוח מידי הימנית, ולשוני תדבק לחכי – אהיה אילם. פסוק זה, כידוע, נאמר ע"י החתן לפני שהוא שובר את הכוס כזכר לחורבן המקדש. נעמי מעצימה את המלים "אם אשכחך ירושלים", באשר היא אינה משלימה את הפסוק המקורי, והיא מסיטה אותנו לזוהר של ירושלים "אשר כלה זהב".

ד. "כי שמך צורב את השופתים כנשיקת שרף" – משפט זה שאול מישעיהו (פר"ו) המספר על חזון שנתגלה אליו, ובו הוא מתקדש להתמנות לנביא. הנביא רואה את הקב"ה יושב עם מועצת שריו, כשהשרפים, כינוי למלאכים, שרים את תהילתו. וכדי להכין את ישעיהו למעמד ההתקדשות הוא עובר טקס טהרה מטומאת ע"י שרף הלוקח גחלי אש מעל המזבח (כעין מעשה הכהן הגדול ביה"ט), ומעבירן על שפתיו הטמאות. גחלי האש נוגעות על שפתיו, אך אינן שורפות אלא צורבות אותן קלות כדי לטהרו. נעמי ארגה את

טקס ההתקדשות הזה לכדי משפט אלמותי, ובו היא מטהרת כביכול את ישראל כדי להיות ראוי להתקדש עם הכלה ים-ים. נשיקה זו שנותן החתן לים-הכלה היא 'נשיקה שמיימית' המסמלת אהבה, טהרה והתקדשות, אך גם געגוע, כאב וצריבה, כי עברו אלפי שנות גלות עד שהאהבים נפגשו כדי לקיים את השבועה "אם אשכחך ירושלים".

ה. "ולך לקשר נתיים" – הביטוי שאול מאגדה על מתן תורה ובה מסופר על משה רבנו, רשבעה שעלה למרום מצאו להקב"ה יושב וקושר כתרים לאותיות (קישוט חלק מהאותיות בספרי התורה והמזוזות, על ידי תנים מיוחדים), וזאת כדי שיבוא ר' עקיבא לאחר דורות וידרוש על כל תג ותג תילי תילים של הלכות. המדרש מדגיש שקשירת התגים לאותיות מציינת את אחדותה של התורה שבכתב עם התורה שבע"פ והעלאתה לכלל שלמות בספירה השמימית, אך במישור הארצי ר' עקיבא ואחריו אלפי חכמים יכולים לדרוש ולפענח אותה מחדש בכל דור ודור, והיא תיראה להם חדשה כבזמן נתינתה בהר סיני. ואולי ביקשה נעמי להעלות את ירושלים לדרגת התורה – מחד גיסא הווייתה שמיימית ומקודשת, מעין "ירושלים של מעלה", אך מאידך גיסא, עם ישראל יכול לקשור לה תילים של כתרים המתאימים לאותה עת ולאותו זמן, דהיינו, "ירושלים של מטה" – תושביה בני חורין לפענח את צפונותיה מחדש בכל דור, אך בתנאי שאינם פוגעים ב'מסד' שלה.

ו. "שופר קורא בנה הבית" – השופר ביהדות משמש כדי להקהיל את העם, להתריע ולהזעיק למלחמה; הוא מוזכר במעמד הר סיני ונשמע בימים הנוראים, והנביאים הפכו אותו לסמל בעת "קיבוץ נדחי ישראל", כפי שנאמר בתפילה: "תקע בשופר גדול לחרותנו". כידוע שני הבתים האחרונים נוספו לאחר הניצחון במלחמת ששת הימים כאנטיתזה (הנגדה) למה שכתבה לפני המלחמה: "חזרנו אל... לשוק ולכפר, שופר קורא בנה הבית... נשוב נרד אל ים המלח בדרך יריחו...! לבטח בעת כתיבת מלים אלו הדהדו באזניה קול תקיעות השופר של הרב האלוף שלמה גורן ברחבת הכותל רגעים מועטים לאחר כיבושו.

שלושת אלפי שנות חורבן וקינה ('איכה יבשר'...) לצד בנייה וקדושה, געגועים ואהבה עם כאב וצריבה, ריחוק, ניתוק וגלות עם כמיהה להתמזגות, שיבה וגאולה – כל אלה ואחרים נארגו בידיה האמונות של נעמי שמר כדי לתת לנו את "שירת ירושלים החדשה" של עם ישראל, כשהיא מנגנת את "שירי המעלות" בכינורו של דוד; כואבת, נצרכת ונטהרת מגחלי האש; מעטרת בתגים את 'ירושלים של זהב' של האהובים ר' עקיבא ורחל; חולמת את געגועי ר' יהודה הלוי לא"; ואוחזת ברעמות האריות, הצנחנים כדי להחזיר את אריאל לחיק 'גור אריה יהודה'.

Mosheossi@gmail.com 09-8335016

המשך מעמוד 6 - מקור השם זאלביה והקשר לחג השבועות

נהוג בעיקר לגבי חביתת ביצים או חביתת ירק, ובתורה היא מוזכרת לגבי קרבן אהרן הכהן טיגון סולת בשמן, ובשפה הערבית במצרים כינו זאת "זאלביה" או "זולאביה", והשם השתמר ביהדות תימן.

מנהג אחר לחג השבועות עם שמן, והנהיגו כנראה, רק בדורות האחרונים להכין בצק ולטגן עם שמן, ובמרכז תימן הוא נקרא "זלביה". למדנו מהתורה עוד, כי חביתתה היא בישול לא עם מים, אלא טיגון עם שמן במחבת, והיום

מקפ"ת

מרכזים קהילתיים פ"ת שמחים להזמין אתכם:

מופע מחווה לשירי עפרה חזה בביצוע הזמרת רויטל שמואלי במתנ"ס שערים

יום רביעי 19.6.19

בשעה 20:30

שולמית 1 פתח תקווה

תמיד בשבילכם

רמי גרינברג ראש העיר
הרב אליהו גינת יו"ר מקפ"ת

רכישת כרטיסים במזכירות המתנ"ס
ובאתר: www.makefet.com

מופע מוסיקלי המשלב
את שירה וסיפור חייה
של הזמרת המופלאה.
ניהול מוסיקלי: קובי אחרק

מחיר: 25 ש"ח

בית מחבר קהילה www.makefet.com

מתנ"ס שערים - שולמית 1 פ"ת

טל': 03-7571501/2

היסטוריית יהודי תימן

מצבם של יהודי תימן במחצית המאה ה-18

דוד חוברי

הנגיד), ר' דוד משרקי (מחבר "שתלי זיתים" ו"ריבד הזהב")
ור' אהרון עראקי. על כל אחד מאישים אלה
אכתוב בעתיד במדורינו אישים מפורסמים.
יש לציין כי הזכרתי רק חלק מאותה קבוצת
רבנים ומנהיגים ובעתיד אתן ביטוי גם לאלה
שלא הזכרתי. עתה אספר על החשוב שבהם:
המהרי"ץ.

המהרי"ץ היה הבולט והחשוב ברבני תימן
שהפך במרוצת המאה ה-18 למנהיג הרוחני
של כל יהודי תימן. מכל גלילות תימן זרמו
אליו שאלות וספקות בענייני הלכה מגוונים
את תשובותיו לשאלות הרבות שהופנו אליו
הוא כינס בספרו "פעולת צדיק" שהוא המקור
החשוב ביותר לתולדות יהודי תימן במאה
ה-18 כיוון שהוא מקיף תחומי ידע שונים
ומגוונים מעולם ההלכה, המנהגים והפולקלור
ותיאור חיי הקהילה. חיבור נוסף שלו שהפך
למקובל ופופולרי עד מאוד בקרב יהודי תימן
הינו הפירוש "עץ חיים" לסידור התפילה
התימני זה הנקרא עד היום תכלאל עץ חיים,
שעליו מבוססים עד היום כל הסידורים בנוסח
"בלאדי". את חיבורו הנ"ל הוא כתב על רקע
חדירתו של הסידור בנוסח הספרדי ע"י שלום
עראקי כהן. (על חדירת הנוסח הספרדי-ש"אמי לתימן אספר
בעתיד). מלבד חיבורים אלה חיבר מהרי"ץ עוד
בענייני הלכה ובמסורת המקרא. בין השאר
הוא הותיר לנו חיבור הסטוריוגרפי על תולדות
יהודי תימן שנודע בשם "מגילת תימן" פרופ.
יוסף טובי ההדיר מגילה זו בשנת תשמ"ו
בליווי הערות משוות מפורטות שמשלבות את

בגליונות הקודמים תיארו את מצבם העגום
של יהודי תימן מסוף המאה ה-17 ועד לשליש
הראשון של המאה ה-18 הן מבחינה כלכלית
והן מבחינה רוחנית. המכות שנפלו עליהם
בזה אחר זה גרמו להתדרדרות מבחינה
מוסרית ורוחנית כאחת דבר שהגיע לשיאו
בהמרות דת מרובות. למרבה הצער תקופה זו
לא היתה משופעת ברבנים ואנשי רוח וקולם
של המעטים נבלע ברוח התקופה הקשה.
למרבה הפלא לאחר שנים מעטות חל מהפך
קיצוני והחל ממחציתה של המאה ה-18 קמו
ליהדות תימן רבנים גדולים וענקי רוח שלא די
בכך שהחזירו עטרה ליושנה אלא שזיכו אותנו
באחת מתקופותיה היפות של יהדות תימן
מבחינת הפריחה הרוחנית והשגשוג הכלכלי
שפקדו אותה במהלך שנות ההסטוריה שלה.
מתקופה זו יש לנו תיעוד רב ומגוון אודות
רבנים מהם דיינים ומהם אבות בית דין, אודות
סופרים מעתיקי ספרים ומחברים בתחומי דעת
שונים. ואף אודות מנהיגים בעלי שררה ובעלי
השפעה מבית ומחוץ. כל אלה תרמו לשגשוגה
ולפריחתה מחדש של יהדות תימן בכלל
ושל המרכז בצנעא בפרט. בפרק זה אזכיר
רק את הבולטים והמפורסמים שתרומתם
היתה מכרעת להתפתחותה של הקהילה
והחברה היהודית. להלן **שמות הדיינים**: ר'
צאלח בן יחיא זקנו של מהרי"ץ, ר' פנחס בן
שלמה עראקי. **אבות בית דין**: ר' סעדיה בן
משה קטיעי, הגאון ר' יחיא צאלח (מהרי"ץ).
מנהיגים: ר' יהודה צעדי, ר' יחיא עראקי (ב)

הליכות ומנהגים: מעמדם ההדדי של הזוג הנשוי

דוד חוברי

היחסים הבנאישיים של הזוג הטרי מושגים על יחס של כבוד הדדי כשמושג הנישואין מקבל משמעות של בנין בית הנשען על יסודות של קדושה וטהרה ושל שותפות חיים בונה ותומכת. כל אחד מבני הזוג מכיר היטב את מקומו ותפקידיו הטבעיים שהוענקו לו מכח הזמן, המסורת וההסטוריה. על כל אחד מבני הזוג מוטלת האחריות הטבעית לשאת בנטל התפקידים שבתחום סמכותו ואחריותו הבלעדיים. בדרך כלל לא נכנס האחד לתחום של השני. הכבוד ההדדי שרוחשים בני הזוג האחד כלפי השני בא לידי ביטוי בכך שאין הבעל מתנהג ברודנות ואינו מטיל אימה בבית ומאידך כבודו ומעמדו מוגדרים היטב כראש המשפחה ואין מצב שבו הוא יגיע לידי השפלה כלשהי. מעולם לא יעז הגבר להרים את ידו על רעייתו שכן היא נחשבת כמוגנת ותמיד הוא מחויב לתת לה מחסה והגנה ואם הוא נהפך לתוקפן כלפיה הרי הדבר נחשב לחריגה קיצונית מהמוסכמות החברתיות המקובלות הן ביהדות והן בתימן עצמה ולכן אדם שכזה נחשב לשפל שבשפלים.

תפקידה המרכזי של האישה הוא לנהל את משק הבית במסירות, ללדת ילדים, לגדלם ולחנכם על פי מסורת בית ישראל סבא.

האישה היא בבחינת "כל כבודה בת מלך פנימה" אך יחד עם זאת על פיה יישק כל דבר בענייני הבית. היא זו שמחליטה מה וכמה לקנות ועל הבעל מוטלת האחריות המרכזית בפרנסת וכלכלת הבית. מעבר לזה שהוא מחויב להביא את הכסף לצורך הבית והחיים המשותפים הרי שחלה עליו החובה לקנות את כל המצרכים הנדרשים ולהובילם

הביתה. נשים חרוצות שרצו ויכלו לסייע בעול הפרנסה שלחו ידם במלאכת התפירה והריקמה שנעשו בבית בלבד והן בעצמן נהלו את המסחר בעניין זה

מתוך הבית מבלי לצאת. נשים אלו נחשבו לנשות חייל. מעולם לא עסקה אישה במלאכה מחוץ לבית.

לפיכך סדר היום של משפחה מצויה נראה כך: כשעה לפני עלות השחר מתעוררים בני הזוג בשקט כדי לא להעיר את הילדים.

הגבר משכים ללכת לתפילה כשהוא לוקח בידו קנקן קהווה חם והאישה שותה לובשת בגדי עבודה ויורדת לחדר הריחיים על מנת לטחון קמח לצרכי היום הנדרשים. את מלאכתה זו היא מלווה בשעת הטחינה בשירה יחודית מעודדת. (לעיתים זו שירה שמחה ולעיתים עצובה תלוי בנסיבות הזמן). משעלה השחר היא עולה הביתה ומעירה את הילדים רוחצת ושולחת אותם לבית הכנסת להצטרף לאביהם לתפילה. בינתיים היא שבה לחדר הריחיים להשלים מלאכתה תוך שהיא מתפללת שחרית כפי צחות לשונה וידיעתה. נוסח תפילתה של האישה אינו כנוסח הסידור אלא בשפה הערבית (שהרי הנשים לא למדו עברית) וכפי שלמדה מבית אמה. עיקר תפילתה הוא בעניין שבח לבורא עולם ובקשות צרכים לעצמה ולבני ביתה. משהגיעו הבעל והילדים הביתה היא מחליפה לבגדי בית ומכינה ארוחת בקר. לאחר מכן יוצא הבעל למלאכתו והילדים לבית הספר (למארי). האם ובנותיה נשארות בבית ומחלקות ביניהן את מלאכות הבית. הכל נעשה תחת פיקוחה וניהולה של האם. לאחר שהבית נקי ומסודר מכינה האימא את ארוחת הצהריים,

החל מלישת הבצק וכלה בבישול הבשר, המרק, החילבה ורחיצת מיני ירקות. בינתיים מסייעות הבנות בשאיבת מים ובהבאתן מהבאר הביתה בכמות שתספיק לכל צרכי היום שהרי לא היו בתימן מים זורמים בצניורות ישירות לברזים. יש לציין שבהעדר ילדים שיכלו לסייע במלאכה זו היה הבעל מסייע בכך בשונו מבית הכנסת שמלאכה זו היתה קשה פיזית במיוחד. בסביבות השעה 10 בבקר הכל כבר היה מוכן ואז נפטו האם ובנותיה לעסוק במלאכות שבשגרה כגון תיקון בגדים, בירור החיטים מהתבואה, וכיוצ"ב. הבנות הקטנות משחקות עם בנות השכנים בחצר הפנימית ולא ברחוב חלילה. בחצות היום יושבת כל המשפחה

לארוחת צהריים משותפת שבסיומה שבים האב למלאכתו והבנים לבית הספר. שוב האם ובנותיה דואגות לנקיון הבית ואז מגיע "זמן האיכות" של האם ובנותיה היא יוצאת לבקר את חברותיה או לשמח כלה או שלחילופין מגיעות אליה השכנות והן מבלות יחד בריקמה, בשיחה בענייני דימוא ואפילו בעישון נרגילה. כך גם מבלות בנותיה אצל חברותיהן שהרי בנות לא הורשו ללמוד קריאה וכתיבה כמו הבנים. בערב משבו כולם הביתה סועדים יחדיו ארוחת ערב והולכים לישון.

בגיליון הבא נספר על ההערכות בסוף השבוע לקראת שבת

פנינים מהמוזיאון

ד"ר כרמלה אבדו

לבה, שמסה, תכלול, לאזם ענק

ענקים אלה פרוסים על בטנת אריג פרחוני, למנוע אובדן תליונים הענק, להבטיח פריסה של הענק והצנעת הצוואר, וכן תחושה נעימה במגע עם העור. בחירת אריג הבטנה מבטא גם את טעמה האישי של העונדת. אולי גם בכדי לעקוף את האיסור ללבוש אריג פרחוני, שכן בצנעא, אפיין מוסלמיות, והיה אסורה על היהודיות. יוקרתו של הענק נמדדה באיכות הכסף והעבודה וכן בגודלו. ענקים אלה צנועים יחסית, שכן תליוני האורך יצרו רק שתי שורות אופקיות.

צילום: איר חובב

אוצר הפתגמים

מרדכי יצהרי

• שיבה יסליני / ולא עזב יבניני:

תרגום: מוטב זקן ישמחני, מאשר רווק יעציבני.

• שיבה ומקדאר / ולא צבי וחקאר:

תרגום: זקן עם כבוד, עדיף על צעיר משפיל.

פירוש: המונח "חקאר" פירושה בתימן הפניית אצבע מזלזלת מול פני הזולת.

• קולו למן קד תוונג / קד עמרה זלג / קד באע

ביתה וחג / ואמסא פי אלדרג:

תרגום: אמרו למי שהתחתן, שחיוו כבר החליקו, מכר ביתו ועלה לרגל, ונשאר ללון במדרגה.

פירוש: המשל מבוסס על שיר היתולי מתוך השירה העממית.

על הדין, לפני משורת הדין, ועל היחס הראוי לעבד הגוי (העובד הזר של ימינו?)
 שנאמר 'ונתן לך רחמים וריחמך והרכבך'
 (דברים יג, יח).

עבדים היו אבותינו במצרים. הם נחשבו לקניין המצרים, והמצרים העבידו אותם בפרך. ואמנם, גם במשפט התורה דיני עבדים הם חלק מספר "קניין", ולכאורה גם הרמב"ם פוסק כי: **"מותר לעבוד בעבד כנעני בפרך"** (הלכות עבדים ט, יג). האם יש בכך כדי להצדיק את מעשי המצרים? האם זו הנהגה שיש בה משום הלכה למעשה?

את התשובה לכך מספק הרמב"ם עצמו, ובעת ובעונה אחת ותוך כדי דיבור מוסיף הרמב"ם ומעיר שם על אתר, בסיום הלכות עבדים וספר קניין, וכחתימה כללית לספר קניין

מותר לעבוד בעבד כנעני בפרך - ואף על פי שהדין כן, מידת חסידות ודרכי החכמה שיהיה אדם רחמן ורודף צדק, ולא יכביד עולו על עבדו ולא יצר לו, ויאכילהו וישקהו מכל מאכלו ומכל משקהו. חכמים הראשונים היו נותנין לעבד מכל תבשיל ותבשיל שהיו אוכלין, ומקדימין מזון הבהמות והעבדים על סעודת עצמן. הרי הוא אומר 'כעני עבדים אל יד אדוניהם, כעני שפחה אל יד גברתה' (תהלים קנג, ב).

ומוסיף הרמב"ם וקובע:

וכן לא יבזהו, לא ביד ולא בדברים. לעבדות מסרן הכתוב, לא לבושה. ולא ירבה עליו צעקה וכעס, אלא ידבר עימו בנחת, וישמע טענותיו... ואין האכזריות והעזות מצויה אלא בגויים הערלים. אבל זרעו של אברהם אבינו, והם ישראל שהשפיע להם הקדוש ברוך הוא טובת התורה וציווים בחוקים ומשפטים צדיקים - רחמנים הם על הכול. וכן במידותיו של הקדוש ברוך הוא שציוונו להידמות בהם, הוא אומר 'ורחמיו, על כל מעשיו' (תהלים קמה, ט) וכל המרחם - מרחמין עליו,

כאן גם המקום להזכיר את דברי ר' יוחנן: **"לא חרבה ירושלים אלא על שדנו בה דין תורה"** (בבלי, בבא מציעא ל, ב). והגמרא שם מסבירה: **"שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עבדו לפני משורת הדין"**.

העמידה על דין תורה, בחינת יקוב הדין את ההר, היא שהביאה לחורבן ירושלים. לא זו דרכו של הרמב"ם. הרמב"ם מציע בפנינו את חופש הבחירה האמיתי: החופש לתבוע לעמוד על הדין - הדין המתואר היטב על ידי הרמב"ם בספר "קניין", או את הזכות הניתנת למי שהגיע למעלת האדם לנהוג לפני משורת הדין. היצר לעמוד על הדין קיים בכל אחד מאיתנו, בייחוד מקום שמעורב בו הקניין שכל אחד מאיתנו רוצה בו. במבחן ההתגברות על היצר הזה, המצרים נכשלו, שהרי בהם נאמר: **"וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך"** (שמות א, יד). אם ננהג לפני משורת הדין, ונגיע למעלת אלה שהרמב"ם אומר כי **"הם ישראל שהשפיע להם הקדוש ברוך הוא טובת התורה"**, זכינו. אם לא - איננו טובים יותר מהמצרים ששעבדו את עבדיהם - אבותינו.

אם נרצה למצוא אקטואליות בדברים אלה, ננסה לחשוב לרגע על היחס שאנו נותנים לעובדים הזרים, אולי "העבד הכנעני" של ימינו, ונדמה כי לא תמיד נמצא את עצמנו עומדים בסטנדרט המוסרי שהציב בפנינו הרמב"ם.

לזכר סבי מורי, המדוכא ביסורים ר' שמעון בן הרב שלמה מלאכי זצ"ל, שנהג לפני משורת הדין

נלב"ע כ"ג בכסלו תש"ע

אהובה בן שלום

בפינה זו אנו מדברים על מעגל חיי המשפחה כאשר השיח הוא לא רק על הצלחות אלא גם על הקשיים בכל שלב ושלב בחיי המשפחה החל מהקמת משפחה, הולדת הבן הראשון, גידול הילדים, התרוקנות הקן והזקנה. מאחר והשיח הוא כאמור גם על קשיים, העליתי במאמרים הקודמים נושאים הקשורים בהבנה מהו משבר ומהו מעבר. בגליון הקודם התחלנו לדבר על התחנה הראשונה: **הזוגיות**. ועסקנו בנושא **המיתוס**. בסיכום נושא זה אמרנו שרק פירוק המיתוס מהיסוד יכול לקדם תהליך שבו בזמן משבר בזוגיות ניתן יהיה לקיים דיאלוג. בגליון זה נדבר על **חוויה הזוגיות** בתחנה הראשונה:

החוויה הזוגית הוא בעצם חוויה שנעשה בין שניים. בשונה מחוויה רגיל המוכר לנו והנחתם אצל עורך דין, החוויה הזו לא ידוע מראש לא למי שכותב אותו ולא לזה שחותם עליו. זהו חוויה סמוי שנעשה בין שני בין בני הזוג לגבי הקשר והוא לא מדובר.

החוויה הזוגית נולד כבר בשיחת הטלפון הראשונה בין שני בני הזוג עוד לפני שהם נפגשים. החוויה יכול גם להיווצר במקרים בהם הקשר הזוגי נוצר כתוצאה משידוך. במקרה זה אני יכולה לקבל טלפון בסגנון: "כדאי לך להכיר בחור שהוא עם חוש הומור" עם אמירה כזו הכלה המיועדת יכולה לבנות לעצמה חוויה שבו היא אומרת לעצמה: איזה יופי שיהיה לי בן אדם

שכל הזמן יצחיק אותי.

כל אחד מבני הזוג חותם על חוזה זוגי שונה והוא רק שלו. למעשה יש כאן שני חוזים לא חתומים בפועל אבל כן חתומים למעשה.

מה הופך חוזה זוגי להיות חוזה רע או טוב?

החוזה הרע הוא חוזה המבוסס על תלות. הוא לא מדובר ולא ניתן לשינוי.

החוזה הטוב הוא חוזה מדובר שמאפשרים לו להשתנות.

בעצם, החוויה הזוגית מראשיתו היא חוזה לא טוב. כשחתמנו עליו אף אחד מבני הזוג לא ידע מקיומו. בחוויה זוגית אני בניתי אותו מתוכי, בן הזוג לא היה שותף.

דוגמא: בחורה קופצת למים והבחור קופץ אחריה. בחוויה הזוגית שלה הוא ראה מישהי אמיצה. בחוויה הזוגית שלו, אם בחוויית הילדות שלו הוא לא חווה תמיכה הוא יפעל מיידית על מנת להציל אותה. החוויה שהוא יבנה לעצמו הוא שהוא יתן לה עוגנים כל החיים.

אם במשך השנים ההגנה הופכת לחנק מתפתחת מערכת יחסים שלא מאפשרת שינוי.

ככל שהחוויה הראשונית לא מדובר - עם השנים הוא מכביד ועלול להיות חלילה הגורם לפירוד.

מגישה: אהובה בן שלום, מאמנת אישית ומנחת קבוצות על פי שיטת אדלר. להזמנת הרצאות:

ahuvabns@gmail.com 050-2399543

מוזיאון מורשת יהודי תימן

חוויה ערכית ייחודית לכל גיל

פעילות מיוחדת ילדי בתי הספר והציבור הרחב

במוזיאון תוכלו להנות מחוויה חינוכית הבאה לחשוף בפני התלמידים באופן יצירתי וייחודי את התרבות וההיסטוריה של יהודי תימן. בני הדור הצעיר יחשפו למסורת יהודי תימן המשמרת תרבות יהודית עתיקה האוצרת בתוכה ערכים גנויים ועתיקים. הפעילות תעניק להם היכרות והבנה של עולם תרבותי שהוא חלק חשוב ובלתי נפרד מהתרבות הישראלית המתחדשת.

הפעילות במוזיאון כוללת:

- סיור במוזיאון מלווה בהסברים שבו יצפו התלמידים בכתבי יד תורניים, חדר הנמורי, חדר הסעודה התימני, החתונה התימנית, חדר היולדת, המטבח התימני ועוד.
- סרטים המציגים את תרבות יהודי תימן מהיבטים שונים.
- סדנאות חווייתיות שירה תימנית מהדיוואן (ספר השירים), שירה תימנית המתארת את חיי האישה, ריקמה תימנית, קליעת כלים תימנים, סיפורים הנשורים על תקופת החיים בתימן, מסע העלייה וההתאקלמות בארץ, ריקוד תימני, ריקוד תימני מודרני, המטבח התימני ועוד.
- חדר עיון וספרייה
- מערכי שיעורים
- אתר אינטרנט המפגיש ידע רב ותוכנות לימוד.

אילנה עופר/תמונה

"פעילות מקפידים לא להיות מוטרף ממופת ומלשבו. הסוקק אלון כיום ירופי בנין אל מלחמת אל מוטרף ירופית ומיד נכון להגיד פולאית אבן יל חלק מלב בנימין בקרב פתמוןתי מבורכו!"
בני און

"כיו ברויח אל אונס אצני צבי פמוצף מאנץ און מוכד בו צמית אבקי. נפרתי והתפולתי והתבדק פמאיוןתי ומאנסץ צמיל אל מנצאץ יקרי צוק מרבותי ומסוותי אל ירפות תמון."
עוזי צדוק צופי

"הצבאק מאלסת אל מרבות ירפות תמון בית יבס פמאדו צמ אל פמנצאץ פמאיוןתי אפמאץ פמנות פתמוןתי בלא."
קפלת מוזיקתי, מולב מדבק צוזי ואיקים

להזמנת חייגו: טל. 09-8331325 נייד. 052-802076 איריס, כיכר העצמאות 11 נתניה

פעילות האגודה

- סייעון ותמיכה
- דוגמת ספרים
- סלנות לטורנשים

- התאחדות מבית החרוץ
- התאחדות מבית החרוץ
- התאחדות מבית החרוץ
- ע"ש שבתה פמאיוןתי מסתף-מבני
- חוגי שירה ומלחמת המלחמה

- מוזיאון ירוחה לזמן מלחמה
- המטבח לזמן מלחמה
- ספרייה עיון ומחקר
- אולסון המוסדות המלחמה לזמן מלחמה
- פעילות בקרב העולם החרושים חסומים

הענק יזרעם בסיוע
מסר-בן-צבי
זחקי קהילה ישראל שבחוד